

Rapport

Primum

Podium 9, 3826 PA Amersfoort

Postbus 64, 7450 AB Holten

T +31 88 186 99 00

www.primum.nl

Nader onderzoek De Werf te Almere

project Aanvullend onderzoek De Werf Almere

projectnummer 194229

projectverantwoordelijke

datum 4 december 2020

referentie 194229_R_ESS_1175

opdrachtgever De Werf Nobelhorst B.V.

postadres De Cuserstraat 83, 1081 CN Amsterdam

contactpersoon

status Concept

auteur

paraaf

gecontroleerd

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	4
1.3	Leeswijzer	4
2	Het Project	5
2.1	Huidige situatie	5
3	Onderzoeksmethode	7
3.1	Vleermuizen	7
3.2	Boommarter	8
3.3	Eekhoorn	9
3.4	Buizerd, havik en sperwer	9
3.5	Rugstreepad	9
3.6	Ringslang	10
3.7	Overige soorten	11
4	Resultaten	12
4.1	Vleermuizen	12
4.2	Boommarter	13
4.3	Eekhoorn	14
4.4	Buizerd	14
4.5	Rugstreepad	15
4.6	Ringslang	16
4.7	Overige soorten	16
5	Effectenbeoordeling	17
5.1	Effecten	17
5.2	Toetsing Wet natuurbescherming	17
5.3	Zorgplicht	17
6	Conclusies	19
7	Aanbevelingen	20
7.1	Ontsnippering	20
7.2	Leefgebied egel en bunzing	20
7.3	Vleermuizen	20
	Bronnen	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Werf Nobelhorst B.V. is voornemens op aan de Watersnipweg te Almere (gemeente Almere, provincie Flevoland) nieuwbouw te realiseren. Deze ingrepen zijn middels een quickscan flora en fauna (Schutgens, 2019) getoetst of deze mogelijk negatieve effecten hebben op beschermde soorten en gebieden in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) en het Natuurnetwerk Nederland. In onderstaande tabel zijn de resultaten van de quickscan samengevat.

Uit de quickscan is gebleken dat met de ingreep effecten op jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, boommarter, eekhoorn, buizerd, havik, sperwer, rugstreeppad, ringslang en grote vos niet op voorhand zijn uit te sluiten. Pas als het exacte gebruik van het plangebied door deze soorten bekend is, kan worden bepaald of sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming. Door middel van een nader onderzoek naar deze soorten kan vastgesteld worden of de eerdergenoemde strikt beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn en of deze aangetast worden door de werkzaamheden.

Deze rapportage beschrijft de methode en de resultaten van het nader onderzoek naar de beschermde soorten vleermuizen, boommarter, eekhoorn, buizerd, havik, sperwer, rugstreeppad en ringslang en verwoordt of met ontwikkeling sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Voor grote vos is een second opinion uitgevoerd. Dit is uitgewerkt in een memo (Eggenhuizen, 2020)

Tabel 1.1 Samenvatting quickscan flora en fauna (Schutgens, 2019).

Soort(groep)	Waargenomen / te verwachten soorten	Functie	Verstoring	Verbodsbepaling Wnb	Maatregelen/ vervolgstappen
Vaatplanten	geen	-	-	-	-
Vleermuizen	diverse soorten	verblijfplaats	mogelijk	artikel 3.5	aanvullend onderzoek bomen
	diverse soorten	foerageergebied	nee	-	uitstraling verlichting naar omgeving in tijdelijke en definitieve situatie voorkomen
	diverse soorten	vliegroute	mogelijk	artikel 3.5	aanvullende onderzoek
	diverse soorten	verblijfplaats buiten het plangebied	mogelijk	artikel 3.5	aanvullend onderzoek
Grondgebonden zoogdieren	boommarter	verblijfplaats	mogelijk	artikel 3.5	aanvullend onderzoek
	eekhoorn	verblijfplaats	mogelijk	artikel 3.5	aanvullend onderzoek

Broedvogels	categorie 1 t/m 4:	nestlocatie buizerd, havik, sperwer	mogelijk	artikel 3.1	- aanvullend onderzoek
	categorie 5: ekster	nestlocatie	mogelijk	artikel 3.1	- (kap)werkzaamheden (starten) buiten
	overige soorten: wilde eend, vink, houtduif ed.	nestlocatie	mogelijk	artikel 3.1	broedseizoen (15 maart tot 1 augustus)
Amfibieën	rugstreepad	potentieel overwinterings- gebied en voortplantings- water	mogelijk	artikel 3.5	aanvullend onderzoek
Reptielen	ringslang	leefgebied	mogelijk	artikel 3.10	aanvullend onderzoek
Vissen	geen	-	-	-	-
Vlinders en libellen	grote vos	Voortplantings- plaats en winterhabitat	mogelijk	artikel 3.10	aanvullend onderzoek
Overige soorten	geen	-	-	-	-

1.2 Doel

Door middel van het nader onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Zijn er vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, boommarter, eekhoorn, vogels met een jaarrond beschermd nest (buizerd, havik, sperwer), rugstreepad en/of ringslang in het plangebied aanwezig?
- Hebben de voorgenomen werkzaamheden effect op bovengenoemde vaste rust- en verblijfplaatsen?
- Zijn deze effecten in strijd met de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming?
- Is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk?

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van de huidige situatie van het plangebied en de geplande ingrepen. In hoofdstuk 3 wordt de onderzoeksmethode beschreven. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd. In hoofdstuk 5 zijn de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de aanwezige soorten en getoetst aan de Wet natuurbescherming. In hoofdstuk 6 volgt de conclusie. In hoofdstuk 7 zijn een aantal aanbevelingen opgenomen. Ten slotte is een korte literatuurlijst opgenomen.

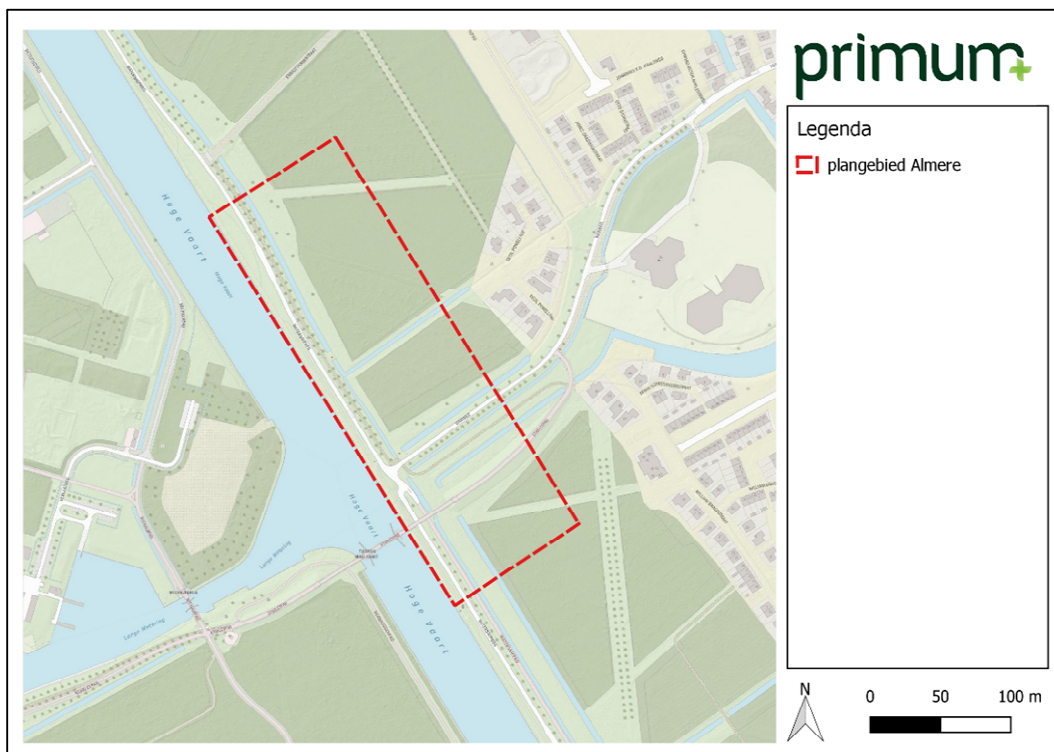

2 Het Project

2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt ten zuidoosten van Almere-Stad en de A6 langs de Watersnipweg (gemeente Almere, Provincie Flevoland). Het plangebied wordt in het noordoosten begrensd door een nieuwbouwwijk en ten zuidwesten door de Hoge Vaart. Aan de noord-, oost- en zuidzijde ligt voornamelijk bos en aan de westzijde het kanaal de Hoge Vaart.

Het plangebied bestaat uit dichtbegroeid en open bos, een aantal watergangen, de Watersnipweg, de Vinkweg en de oostelijke oever van de Hoge Vaart. Momenteel is het bosperceel in gebruik door recreanten als wandel- en fietsgebied. Het bosperceel is in beheer van Staatsbosbeheer. De bomen zijn voor een groot deel in rechte lijnen aangeplant. Er is geen bebouwing in het plangebied aanwezig. De oever in het westen van het plangebied bestaat uit een strook van 3-4 meter breed van gemaaid gras en 1-2 meter ruigte bestaande uit riet en brandnetel.

Afbeelding 2.1 Plangebied aan de Watersnipweg te Almere.

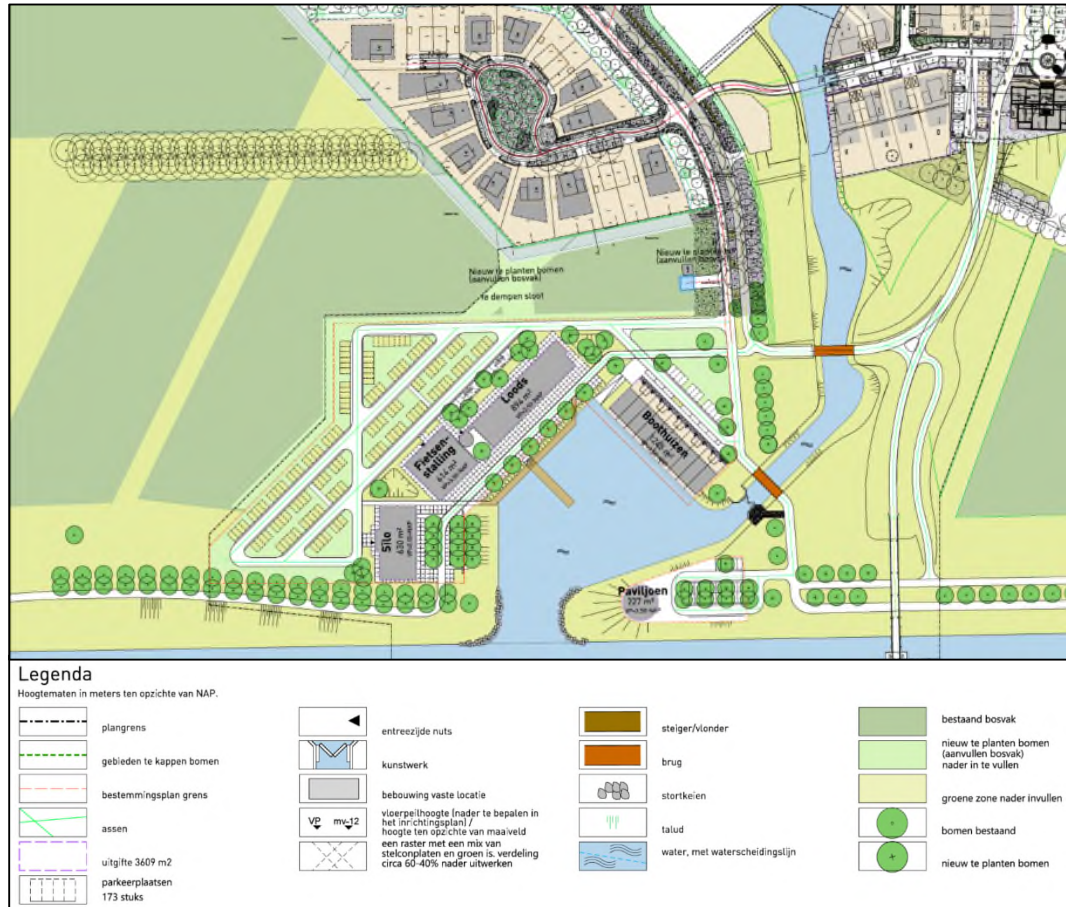
2.2 Beoogde ontwikkeling

Het beoogde plan betreft de realisatie van het plan De Werf. De Werf bestaat uit 150 woningen en één horecagelegenheid verdeeld over 4 blokken (zie afbeelding 2.2). Onderstaande afbeelding geeft een indruk van de toekomstige situatie van het plangebied.

Onderstaande afbeelding geeft een indruk van de toekomstige situatie van het plangebied.

Voorafgaand aan de nieuwbouw wordt het terrein bouwrijpgemaakt waarbij aanwezige houtopstand wordt verwijderd. De oever wordt grotendeels uitgegraven om een haven te realiseren.

Afbeelding 2.2 Inrichtingsplan plangebied het De Werf te Almere.

3 Onderzoeksmethode

Dit hoofdstuk beschrijft de onderzoeksmethode van het uitgevoerde nader onderzoek. Beschreven wordt voor welke soorten nader onderzoek is uitgevoerd, welke onderzoeksprotocollen gehanteerd zijn en welke dagen en onder welke weersomstandigheden het onderzoek is uitgevoerd.

3.1 Vleermuizen

Het nader onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2017 (Netwerk Groene Bureaus, 2017^a). Op basis van de aanwezige potenties voor boombewonende vleermuizen is het onderzoek afgestemd op algemeen voorkomende gebouwbewonende soorten zoals de grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis. Om de gebruiksfuncties van het plangebied als kraam-, zomer-, paar-, en winterverblijfplaats vast te stellen dan wel uit te sluiten zijn verschillende veldbezoeken uitgevoerd in de periode van half mei tot eind oktober. Het inventariseren van vliegroutes en foerageergebieden is gelijktijdig met de overige inventarisaties uitgevoerd. Voor een volledig beeld is hierbij zowel een ochtendronde als een avondronde uitgevoerd.

Tijdens de inventarisaties is op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertrageningsfunctie (type: Petterson D240x of vergelijkbaar) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden, hoorbaar gemaakt voor mensen. Door daarnaast zoveel mogelijk visueel waar te nemen, is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld.

De inventarisaties naar vleermuizen zijn uitgevoerd tussen zonsondergang en zonsopkomst. In het voorjaar (kraam- en zomerverblijven) is per inventarisatie minimaal drie uur geïnventariseerd. In het najaar (paar- en winterverblijven) is minimaal twee uur geïnventariseerd. Vanwege de beperkte overzichtelijkheid van de locatie zijn de bezoeken door twee personen uitgevoerd.

In de bomenrij langs de Watersnipweg zijn, ten noorden van de Vinkweg, vleermuiskasten aanwezig op de bomen. In het voorjaar zijn gedurende de veldbezoeken voor de andere soorten (boomarter, eekhoorn, buizerd en ringslang) gecontroleerd of er vleermuizen aanwezig waren in deze vleermuiskasten. In totaal zijn deze kasten 5 maal in de periode van half mei – half juli onderzocht op aanwezigheid van vleermuizen. Dit is gedaan op basis van zicht met behulp van een zaklamp. In het najaar zijn deze vleermuiskasten meegenomen in het reguliere onderzoek met batdetector.

In tabel 3.1 is een overzicht weergegeven van de uitgevoerde inventarisaties. De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd door ing. E. Schutgens en D. Boonstra MSc.

Tabel 3.1. Overzicht van de uitgevoerde inventarisaties en de bijhorende gegevens.

Datum	Tijd	Onderzoek	Neerslag	Bewolking	Wind	Temp.	Onderzoeker(s)
3-6-20	2:25-5:25	Kraam- en zomerverblijven	Geen	0/8	1	13	ESS en DBA

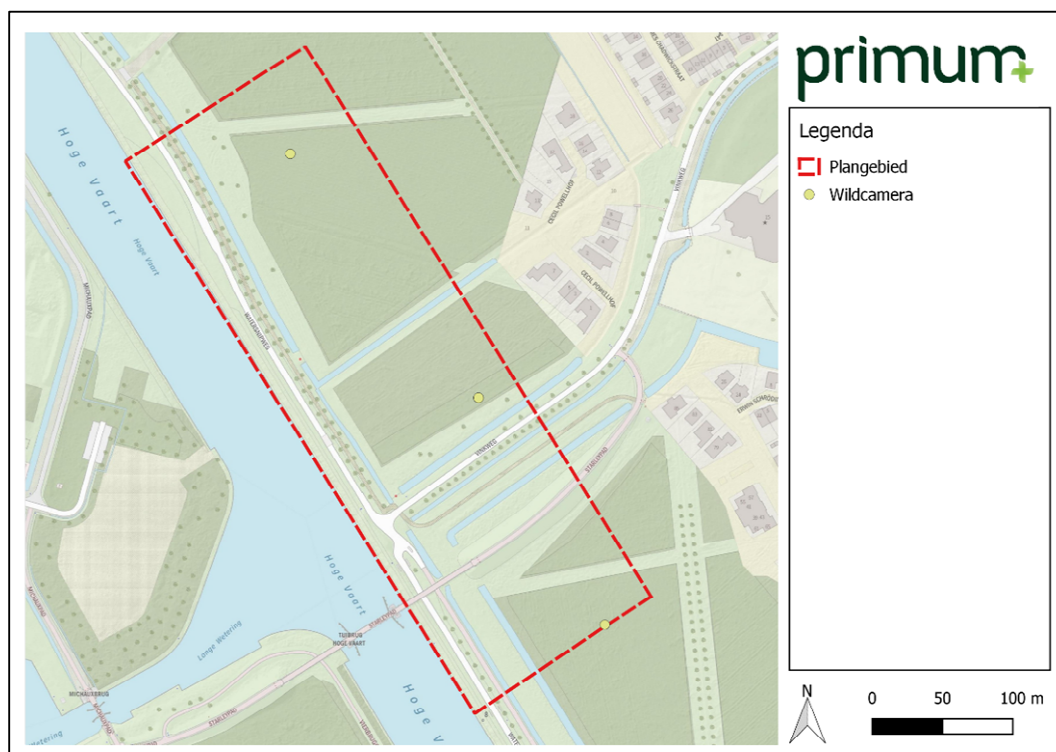
7-7-20	2:30-5:30	Kraam- en zomerverblijven	Geen	0/8	1	14	ESS en DBA
20-8-20	22:00 – 00:22	Paarverblijven	Geen	7/8	1	25	ESS en DBA
10-9-20	22:00- 00:00	Paarverblijven	Geen	1/8	1	13	ESS en DBA

3.2 Boomarter

Het nader onderzoek naar boomarters is uitgevoerd met behulp van wildcamera's. Deze wildcamera's beschikken over bewegingssensor en infrarood. Hiermee worden foto's en/of video's gemaakt van langslappende dieren gedurende de dagen en nachten. In het zicht van de wildcamera is een zogenaamde jigglers geplaatst. In deze jigglers zat als lokstof pinda- en visolie.

In totaal zijn de wildcamera's 6 weken in het plangebied aanwezig geweest. Op 28 mei 2020 zijn drie wildcamera's verspreid over het plangebied geplaatst (afbeelding 3.1). De plaatsing was afhankelijk van aanwezige geleidende structuren. Om de week zijn de wildcamera's bezocht om het lokstof aan te vullen en om de batterijen en sd-kaarten om te wisselen. Op deze manier is het uitvallen van de wildcamera voorkomen.

Naast het gebruik van wildcamera's is gezocht naar sporen van boomarter in de vorm van knaag-, krabsporen en uitwerpselen.

Afbeelding 3.1. Locaties wildcamera's te Almere.

Tabel 3.2. Overzicht van de uitgevoerde inventarisaties naar boommarter en de bijhorende gegevens.

Datum	Onderzoek	Onderzoeker(s)
28-5-20	Uitzetten wildcamera's en sporenonderzoek	ESS
10-6-20	Controle wildcamera's en sporenonderzoek	ESS
24-6-20	Controle wildcamera's en sporenonderzoek	ESS
8-7-20	Controle en weghalen wildcamera's	ESS

3.3 Eekhoorn

Onderzoek naar het voorkomen van (nesten van) eekhoorns is op basis van zichtwaarnemingen uitgevoerd. Met behulp van een verrekijker is gezocht naar de bolvormige nesten en holtes in bomen.

Op 16 april 2020 zijn met behulp van een verrekijker nesten en holtes in kaart gebracht. Tijdens het nader onderzoek naar boommarter met behulp van wildcamera's is eveneens gekeken naar de aanwezigheid van eekhoorn binnen het plangebied.

3.4 Buizerd, havik en sperwer

Het onderzoek naar de aanwezigheid van buizerdnesten is uitgevoerd conform het Kennisdocument Buizerd die opgesteld is door BIJ12 (BIJ12, 2017).

Voor het aantonen van de aan- of afwezigheid van een buizerdnest zijn drie locatiebezoeken uitgevoerd. Op 16 april 2020 zijn met behulp van een verrekijker nesten van kraaiachtigen of buizerdhorsten in kaart gebracht. Nesten van kraaiachtige kunnen door buizerd uitgebouwd worden naar een buizerdhorst. Aansluitend daarop zijn twee veldbezoeken uitgevoerd, gericht op eerder aangetroffen potentiële nestlocaties voor buizerd, sperwer en havik. De veldbezoeken vonden overdag plaats in de periode maart tot en met half mei met een tussenperiode van minimaal 10 dagen, zie tabel 3.3. Tijdens alle voor het nader onderzoek uitgevoerde veldbezoeken zijn aanwezige nesten in de gaten gehouden om te zien of deze uitgebouwd werden of dat ze bezet waren.

Tabel 3.3. Overzicht van de uitgevoerde inventarisaties naar vogels met een jaarrond beschermd nest en de bijhorende gegevens.

Datum	Onderzoek	Onderzoeker(s)
16- 4-20	Zoeken naar nesten en individuen van buizerd	ESS
13-5-20	Controle aanwezige nesten	ESS
28-5-20	Controle aanwezig nest	ESS

3.5 Rugstreeppad

Het onderzoek naar aanwezigheid van de rugstreeppad is uitgevoerd volgens het vigerende Soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (Netwerk groene bureaus, 2017^b). Hiervoor zijn drie gerichte bezoeken uitgevoerd in de voortplantingsperiode tussen half april en eind mei en tussen half juni en begin augustus.

Tijdens de inventarisaties is op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Op relatief warme en broeierige avonden is vanaf een uur na zonsondergang gezocht en geluisterd naar de koorroep van rugstreepdad.

In tabel 3.4 is een overzicht weergegeven van de uitgevoerde inventarisaties. De inventarisaties zijn uitgevoerd door R. van Toor (RVT), C. Wortmann (CWN) en E.M.N. Schutgens (ESS).

Tabel 3.4. Overzicht van de uitgevoerde inventarisaties naar rugstreepdad en de bijhorende gegevens.

Datum	Tijd	Onderzoek	Neerslag	Bewolking	Wind	Temp.	Onderzoeker(s)
7-5-2020	22:15 – 23:45	Rugstreepdad	Geen	0/8	1	14	RVT
28-5-2020	22:45 – 00:00	Rugstreepdad	Geen	2/8	2	12	RVT en CWN
15-7-2020	22:45 – 00:15	Rugstreepdad	Geen	4/8	1	15	ESS

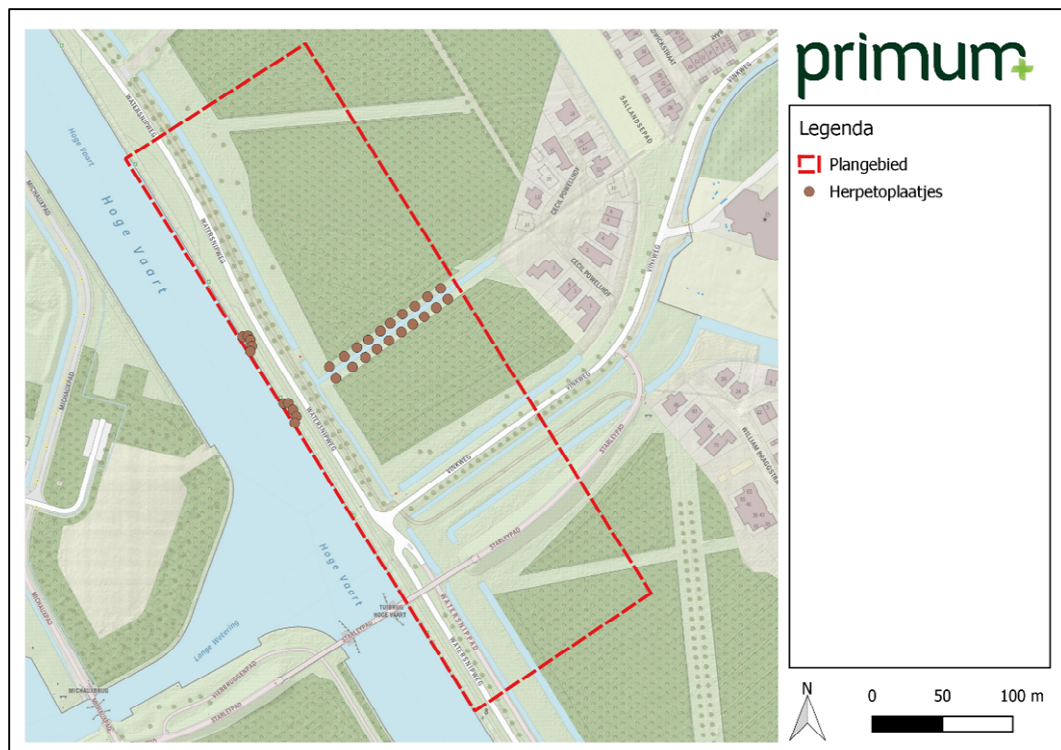
3.6 Ringslang

Voor het nader onderzoek naar ringslangen hebben 4 locatiebezoeken plaatsgevonden in de periode van mei tot juli 2020. Hierbij is gebruik gemaakt van het Soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (Netwerk groene bureaus, 2017^b). Specificaties van de bezoeken staan in tabel 3.5.

Gezien de geschiktheid op basis van aanwezige elementen, structuren en beschutting voor de ringslang zijn voorafgaand aan het onderzoek een dertigtal herpetoplaten verspreid over het terrein neergelegd (zie afbeelding 3.2). Dergelijke matten bestaan uit warmte houdend materiaal en worden door reptielen gebruikt als schuilplaats of opwarmplek. Tijdens de veldbezoeken zijn de matten gecontroleerd op schuilende individuen. Daarnaast is gelet op zonnende dieren op geschikte open plekken.

Tabel 3.5. Overzicht van de uitgevoerde inventarisaties naar ringslang en de bijhorende gegevens.

Datum	Tijd	Onderzoek	Neerslag	Bewolking	Wind	Temp.	Onderzoeker(s)
28-5-20	Ochtend	Uitleggen herpetoplaten	Geen	0/8	1	21	ESS
10-6-20	Ochtend	Ringslang en rugstreepdad	Geen	0/8	2	24	ESS
24-6-20	Ochtend	Ringslang en rugstreepdad	Geen	2/8	1	19	ESS
8-7-20	Ochtend	Ringslang en rugstreepdad	Geen	0/8	1	26	ESS

Afbeelding 3.2. Locaties herpetoplaten te Almere.

3.7 Overige soorten

Tijdens de veldronden is tevens gelet op overige aanwezige beschermde soorten.

Waarnemingen van deze soorten worden, indien relevant voor de beoogde ontwikkelingen en het projectgebied beschreven.

4 Resultaten

Dit hoofdstuk beschrijft de resultaten van het uitgevoerde nader onderzoek naar vleermuizen, boomarter, eekhoorn, buizerd, sperwer, havik, rugstreeppad en ringslang. Per gebruiksfunctie worden de resultaten besproken. In dit hoofdstuk wordt de eerste vraag van de doelstelling beantwoord:

- Zijn er vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, boomarter, eekhoorn, vogels met een jaarrond beschermd nest (buizerd, havik, sperwer), rugstreeppad en/of ringslang in het plangebied aanwezig?

4.1 Vleermuizen

Kraam- en zomerverblijfplaats

Tijdens deze onderzoeken zijn de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en een meervleermuis waargenomen. Deze werden echter alleen passerend of foeragerend waargenomen. Tijdens de onderzoeken naar kraam- en zomerverblijfplaatsen zijn geen vleermuizen waargenomen die binding toonden met de bomen met holtes. Er zijn daarnaast geen vleermuizen aangetroffen in de vleermuiskasten. Naast dat sommige hiervan kapot waren, waren de meeste vuil en vol met spinnenwebben. De aanwezigheid van kraam- en zomerverblijfplaatsen in de bomen met holtes en in de vleermuiskasten worden dan ook uitgesloten.

Paar- en winterverblijfplaatsen

Tijdens het eerste veldbezoek (op 20 augustus 2020) voor paar- en winterverblijfplaatsen zijn binnen het plangebied geen baltsende of zwermende vleermuizen aangetroffen. Tijdens het tweede veldbezoek (op 10 september 2020) zijn op twee locaties sociale roepen van een gewone dwergvleermuis waargenomen. Eén van deze locaties bevond zich ten oosten van het plangebied, nabij de woningen. Hier riep een dier gedurende een langere periode, waarbij het nabij dezelfde locatie aanwezig was. Dit duidt op de aanwezigheid van een baltsterritorium. Het tweede dier bevond zich in het zuidelijke deel van het plangebied. Binnen het plangebied was sprake van kortstondige sociale geluiden, in vlucht. Het dier had geen binding met de aanwezige bomen in het plangebied. Hierdoor wordt een baltsterritorium en de aanwezigheid van een paarverblijf binnen het plangebied uitgesloten. In afbeelding 4.1 zijn de locaties van de sociale roepen van gewone dwergvleermuizen weergegeven.

Tijdens de onderzoeks rondes in het najaar zijn geen zwermende dieren in het kader van winterverblijfplaatsen aangetroffen.

Aanwezigheid van een paar- en/of winterverblijf in de bomen binnen het plangebied wordt uitgesloten.

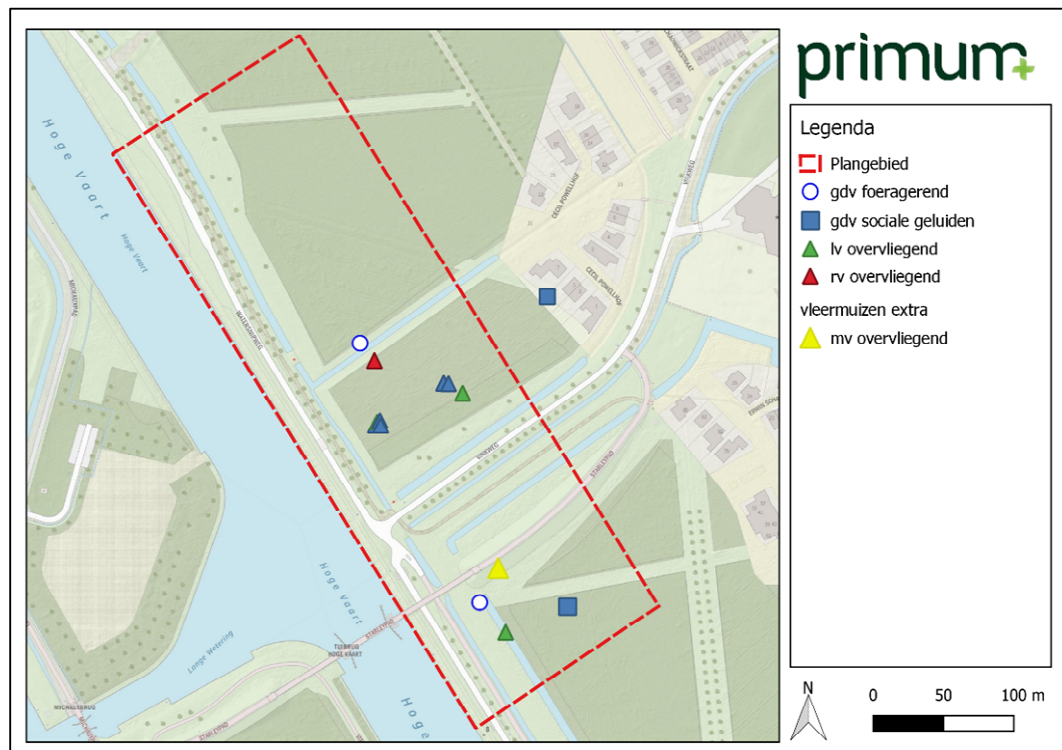
Vliegrouen en foerageergebieden

In het plangebied zijn alleen gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen. Enkele open plekken in de bossen worden door 1-2 gewone dwergvleermuizen gebruikt als foerageergebied.

Gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en rosse vleermuis zijn enkel passerend waargenomen. Waarnemingen bevonden zich verspreid binnen en buiten het plangebied. De passerende vleermuizen gebruikten echter verschillende routes om het plangebied uit

verschillende richtingen te doorkruisen. Afhankelijk van het veldbezoek varieerde dit van 2 tot ongeveer 5 passerende vleermuizen per bezoek. Hiermee is dan ook binnen het plangebied geen sprake van een essentiële vliegroute.

Afbeelding 4.1 Locaties van de aangetroffen gewone dwergvleermuizen (blauw, gdv) laatvlieger (groen, lv), rosse vleermuizen (rood, rv) en meervleermuis (geel, mv).

4.2 Boommarter

In de 6 weken dat de camera's in het plangebied aanwezig waren zijn enkele opnames gemaakt van boommarter. Het betrof elke keer één individu. In het zuiden van het plangebied zijn 11 waarnemingen (aantal niet gelijk op elkaar opvolgende beelden) gedaan, verspreid over 9 dagen. Centraal in het plangebied, zijn 4 waarnemingen gedaan, verspreid over 3 dagen. In het noordelijk deel zijn 13 waarnemingen gedaan, verspreid over 5 dagen.

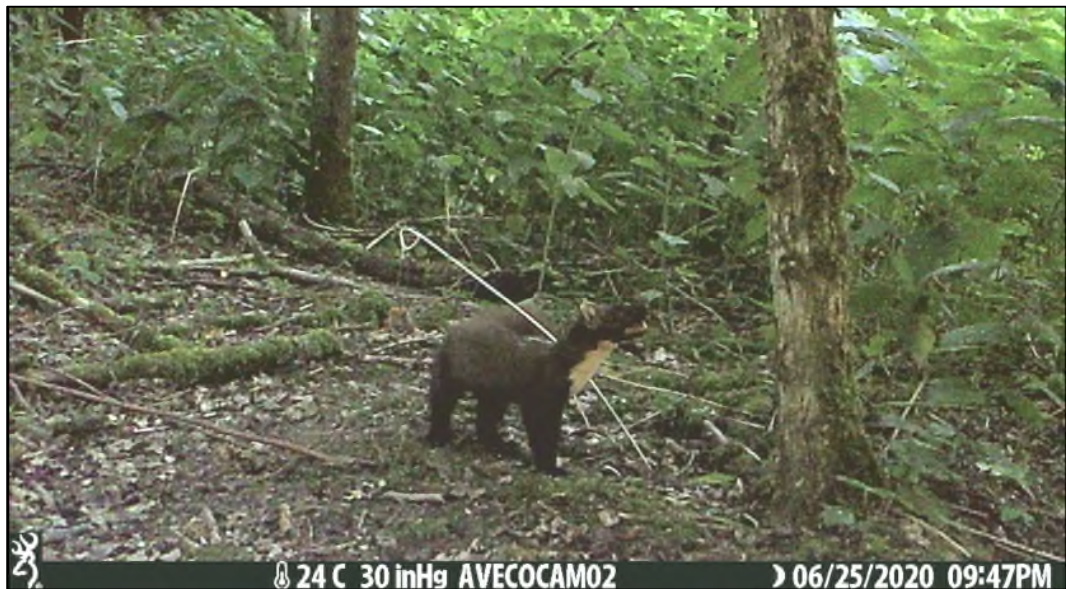
Er zijn minimaal twee individuen herkend op basis van individuele kenmerken (blindheid aan één oog en de vorm van de bef). In afbeelding 4.2 is een waarneming van een boommarter in het zuidelijk deel van het plangebied weergegeven.

Tijdens de veldbezoeken zijn geen sporen (latrines, krabsporen, prooi-resten etc.) van boommarter gevonden in het plangebied en nabij mogelijke verblijfplaatsen. Op de camerabeelden zijn enkel passerende individuen waargenomen.

Op basis van de onderzoeksresultaten is met zekerheid te zeggen dat het plangebied niet gebruikt wordt als vaste rust- en/of verblijfplaats door boommarter. Hierdoor kunnen negatieve effecten op vaste rust- en/of verblijfplaatsen van boommarter uitgesloten worden. Het plangebied is wel onderdeel van de leefomgeving van minimaal twee boommarters. Doordat verschillende individuen boommarter gebruik maken van het plangebied als leefgebied zijn negatieve effecten op het leefgebied van boommarter niet uitgesloten. Echter, door de lage

aantallen waarnemingen van boommarter is er geen sprake van essentieel leefgebied. Daarnaast is er in de directe omgeving voldoende alternatief habitat aanwezig. Hierdoor worden (significante) negatieve effecten op boommarter niet verwacht.

Afbeelding 4.2 Waargenomen boommarter in het zuidelijk deel van het plangebied.

4.3 Eekhoorn

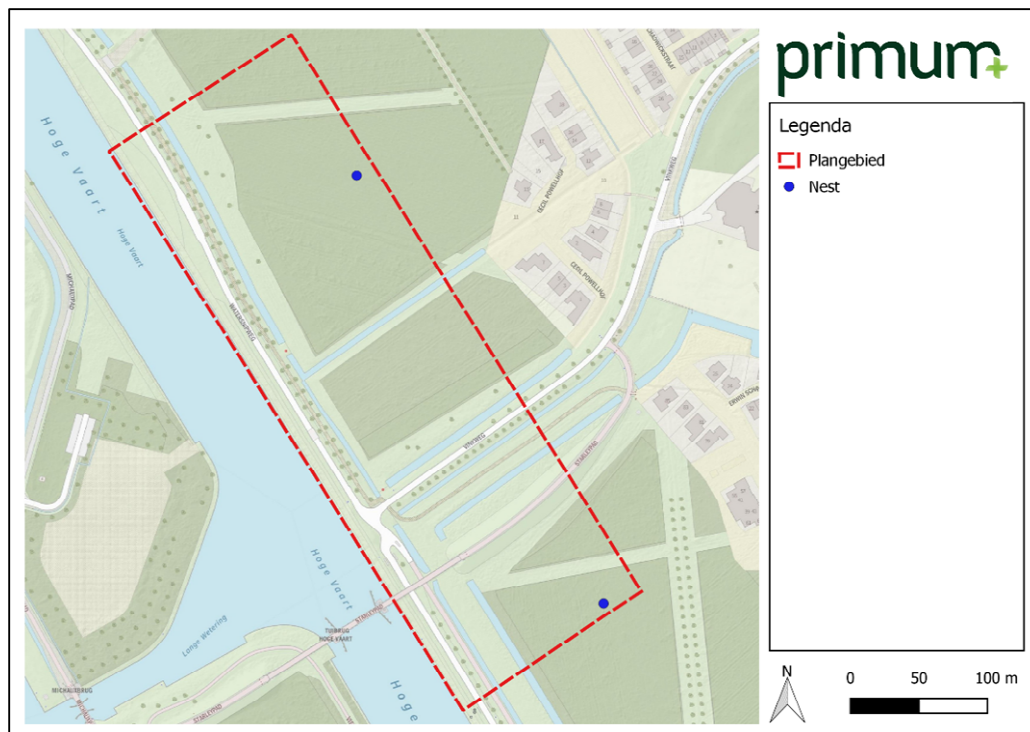
Tijdens de veldbezoeken en op de camerabeelden zijn geen eekhoorns of sporen van eekhoorns aangetroffen. Hierdoor is de aanwezigheid van een vaste rust- en/of verblijfsplaats van eekhoorn binnen het plangebied uitgesloten. Hierdoor kunnen negatieve effecten op vaste rust- en/of verblijfplaatsen van eekhoorn uitgesloten worden.

4.4 Buizerd

Tijdens het veldbezoek van 16-4-20 zijn twee nesten van zwarte kraai aangetroffen binnen het plangebied (afbeelding 4.3 en 4.4). Daarnaast zijn twee buizerds aangetroffen in het plangebied. Deze bevonden zich in de bomen in het zuidelijke gedeelte van het plangebied.

Afbeelding 4.3 Aangetroffen nesten binnen het plangebied. Links is het noordelijke gelegen nest te zien en rechts het zuidelijk gelegen nest. (Primum, 2020)

Afbeelding 4.4 Aangetroffen nesten binnen het plangebied.

Tijdens het tweede bezoek is het nest in het noordelijk deel van het plangebied niet meer aanwezig. Vermoedelijk is deze tijdens een storm eruit gewaaid. Er lagen namelijk verspreid over het terrein meer bomen omver dan tijdens het eerste bezoek.

Tijdens alle onderzoeksrondes is geen activiteit waargenomen in of bij het zuidelijk gelegen nest. Tevens leek het nest steeds verder uit elkaar te vallen. Dit wijst erop dat het nest niet onderhouden werd door broedvogels. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het nest tijdens de onderzoeksperiode niet in gebruik was.

Tijdens de bezoeken is tweemaal een buizerd waargenomen. Deze vlogen echter hoog boven het plangebied en toonden geen binding met binnen het plangebied aanwezige bomen. Er zijn geen andere vogelsoorten waargenomen die een jaarrond beschermd nest hebben (waaronder havik en sperwer).

Een nestplaats van een vogel met een jaarrond beschermd nest (waaronder buizerd, havik, sperwer) binnen het plangebied is hiermee uitgesloten. Hierdoor kunnen negatieve effecten hierop tevens worden uitgesloten.

Daarnaast wordt, door de lage aantal waarnemingen van buizerd en het ontbreken van plukplaatsen, de aanwezigheid van essentieel leefgebied uitgesloten.

4.5 Rugstreepad

Gedurende de drie veldbezoeken ten behoeve van rugstreepad zijn in en in de omgeving van het plangebied geen rugstreepadden aangetroffen. Het is met zekerheid te zeggen dat het plangebied niet gebruikt wordt als leefgebied van de rugstreepad. Hierdoor kunnen negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van rugstreepad worden uitgesloten.

4.6 Ringslang

Gedurende de veldbezoeken ten behoeve van ringslang zijn in en in de omgeving van het plangebied geen ringslangen aangetroffen. Het is met zekerheid te zeggen dat het plangebied niet gebruikt wordt als leefgebied van de ringslang. Hierdoor kunnen negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van ringslang worden uitgesloten.

4.7 Overige soorten

Tijdens de veldbezoeken zijn reeën waargenomen in het plangebied. Deze zijn voornamelijk gezien in het noordelijke gedeelte van het plangebied (ten noorden van de Vinkweg).

In de weken dat de wildcamera's in het plangebied aanwezig waren zijn, naast boommarter, opnames gemaakt van bunzing, egel, vos, ree, buizerd, grote bonte specht, gaai, houtduif, bosmuis, bruine rat, lijster, merel, ware muis (*spec.*) en diverse algemene zangvogels.

Afbeelding 4.5 Waargenomen bunzing in het middelste deel van het plangebied.

Afbeelding 4.6 Waargenomen jonge vossen in het noordelijke deel van het plangebied.

5 Effectenbeoordeling

Dit hoofdstuk beschrijft of de ingreep zoals beschreven in hoofdstuk 2 leidt tot overtreding van de Wet natuurbescherming. De resultaten van het nader onderzoek (hoofdstuk 4) worden getoetst aan de verboden zoals genoemd in de Wet natuurbescherming. In dit hoofdstuk worden de tweede, derde en vierde vraag van de doelstelling beantwoord:

- Hebben de voorgenomen werkzaamheden effect op vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, boommarter, eekhoorn, buizerd, havik, sperwer, rugstreeppad en/of ringslang?
- Zijn deze effecten in strijd met de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming?
- Is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk?

5.1 Effecten

In het te ontwikkelen gebied zijn geen vaste rust en/of verblijfplaatsen aangetroffen van vleermuizen, boommarter, eekhoorn, buizerd (of andere vogels met een jaarrond beschermd nest), rugstreeppad of ringslang. Daarnaast is geen essentieel leefgebied van boommarter of buizerd aanwezig binnen het plangebied.

De geplande werkzaamheden zullen dan ook niet leiden tot aantasting en/of verdwijnen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van genoemde soorten.

5.2 Toetsing Wet natuurbescherming

Vanwege het ontbreken van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen, boommarter, eekhoorn, buizerd, rugstreeppad en ringslang in, en in de omgeving van, het plangebied is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

5.3 Zorgplicht

In het kader van de zorgplicht (tabel 5.1) dienen, om doden en/of verwonden van alle in het wild voorkomende diersoorten (algemene soorten, soorten waarvoor een vrijstelling geldt in de provincie Flevoland en beschermde soorten die enkel sporadisch gebruik maken van het plangebied), de volgende maatregelen te worden uitgevoerd;

- Rooi- en kapwerkzaamheden in één richting uitvoeren (ten noorden van de Vinkweg, richting het noordwesten en ten zuiden van de Vinkweg, richting het zuidoosten);
- Kapwerkzaamheden worden buiten het broedseizoen en buiten de kwetsbare periode van kleine marterachtigen en egel uitgevoerd (uitvoering buiten de periode van 15 maart – 1 september);
- Gefaseerd afgraven van de grond;
- In de tijdelijke en definitieve situatie dient het permanent aanlichten van bomen en bebouwing buiten het plangebied voorkomen te worden.

Tabel 5.1. Zorgplicht van de Wet natuurbescherming

§ 3.1 Beschermingsmaatregelen algemeen

- art 1.11 Lid 1 Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
-
- Lid 2 De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of door in het wild levende dieren en planten:
- a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen of,
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
-
- Lid 3 Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens de wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.
-

6 Conclusies

In tabel 6.1 worden de conclusies van het nader onderzoek naar vleermuizen, boommarter, eekhoorn, buizerd (of andere vogels met een jaarrond beschermd nest), rugstreepad en ringslang aan het perceel aan de Watersnipweg te Almere weergegeven.

Tabel 6.1. Conclusie nader onderzoek De Werf te Almere. Voor de volledigheid en om een verkeerde interpretatie te voorkomen, dient ook hoofdstuk 5 gelezen te worden.

Soort	Waargenomen	Functie	Effect op soort	Verbodsbepaling Wnb	Maatregelen/ vervolgstappen
Vleermuizen	Ja	Niet essentieel foerageergebied	Nee	-	Zorgplicht
Boommarter	Ja	Niet essentieel leefgebied	Nee	-	Zorgplicht
Eekhoorn	Nee	-	-	-	-
Buizerd	Ja	Geen	-	-	-
Rugstreepad	Nee	-	-	-	-
Ringslang	Nee	-	-	-	-

6.1 Zorgplicht

In het kader van de zorgplicht (tabel 5.1) dienen, om doden en/of verwonden van alle in het wild voorkomende diersoorten (algemene soorten, soorten waarvoor een vrijstelling geldt in de provincie Flevoland en beschermde soorten die enkel sporadisch gebruik maken van het plangebied), de volgende maatregelen te worden uitgevoerd:

- Rooi- en kapwerkzaamheden in één richting uitvoeren (richting te behouden groen);
- Kapwerkzaamheden worden buiten het broedseizoen en buiten de kwetsbare periode van kleine marterachtigen en egel uitgevoerd (uitvoering buiten de periode van 15 maart – 1 september);
- Gefaseerd afgraven van de grond;
- In de tijdelijke en definitieve situatie dient het permanent aanlichten van bomen en bebouwing buiten het plangebied voorkomen te worden.

7 Aanbevelingen

Tijdens het onderzoek zijn een aantal diersoorten aangetroffen die gebruik maken van het plangebied. Hier vallen ree, boommarter, vos, egel en diverse soorten vleermuizen onder. Deze soorten zijn verspreid in het plangebied waargenomen. Om ervoor te zorgen dat de toekomstige situatie zo min mogelijk effect heeft op deze dieren en hun leefomgeving worden een aantal aanbevelingen gedaan.

7.1 Ontsnippering

De aanleg van de watergang met bruggen erover kan voor versnippering van leefgebied voor ree, egel, boommarter, bunzing en vos zorgen. Om dit te voorkomen worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- Aanleg van een natuurvriendelijke strook op het kunstwerk en/of de bruggen;
- Geleiding aanbrengen vanuit het bosperceel naar de overgangen over het water (bijvoorbeeld een strook met inheemse struiken richting de bruggen/het kunstwerk).

7.2 Leefgebied egel en bunzing

Om leefgebied voor de o.a. egel en bunzing te verbeteren worden de volgende maatregelen geadviseerd:

- Realiseren van dichte begroeiing (van inheemse struiken) en (indien van toepassing) toegankelijk maken van tuinen.
- Aanbrengen van marterhopen (hopen met (snoei)hout).

7.3 Vleermuizen

Voor vleermuizen kunnen de volgende maatregelen in de toekomstige situatie aangebracht worden:

- Het integreren van vleermuisverblijfplaatsen in de te realiseren bebouwing;
- Het integreren van vleermuisvriendelijke verlichting (rood licht);
- Indien bovenstaande niet mogelijk is kan ook gekozen worden voor speciale armaturen op de lantarenpalen die ervoor zorgen dat het licht enkel naar beneden schijnt (tegengaan van lichtvervuiling). De lantarenpalen worden daarnaast zo laag als mogelijk geplaatst en lichtgebruik tussen zonsondergang en zonsopkomst wordt geminimaliseerd;
- Aanplant van inheemse bloeiende struiken en/of bomen (algemene toegevoegde waarde voor biodiversiteit).

Bronnen

BIJ12, 2017. Kennisdocument Buizerd *Buteo buteo*. Versie 1.0, juli 2017.

Eggenhuizen, T. 2020. Memo grote vos. Almere.

Netwerk Groene Bureaus, 2017^a. Vleermuisprotocol 2017. Netwerk Groene Bureaus, Odijk.

Netwerk Groene Bureaus, 2017^b. Soorteninventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017). Netwerk Groene Bureaus, Odijk.

Schutgens, E., 2019. Quickscan flora en fauna realisatie Sluishuis te Almere. Aveco de Bondt, Amersfoort. Referentie: ESS/193501/01